

Celrà, de Paganos a Paganini

Text > **QUIM CURBET**, fotògraf i escriptor

Celrà apareix de sobte, sortint de Girona després del congost del Ter. És la primera parada d'un camí que s'obre envers un paisatge que podríem anomenar l'Empordà del Gironès. Celrà són quatre llenques de terreny entre el Ter i les Gavarres: els camps i les deveses de la Llera, el polígon industrial, el poble vell i el nou, i el bosc que s'enfila

cap a la muntanya dels Àngels, salpebrat aquí i allà d'antigues bòbiles, forns de calç i ruïnes de tota mena. Dinou quilòmetres quadrats de país, habitats per 5.503 ànimes, 1.156 de les quals han arribat amb passaport d'un altre color.

El sol surt en la llunyania, cada matí, just allà on les muntanyes de Fitor s'alcen entre la plana i el mar, i es pon abruptament, cada tarda, darrere dels

murs esmotxats del castell de Sant Miquel. Entre una cosa i l'altra, els celranencs fan la seva vida, traginen amunt i avall, del riu a la muntanya i del poble a la ciutat —3.066 en cotxe i 503 en motocicleta. Les indústries bullen d'activitat i les cases del poble obren els finestrals per deixar entrar els raigs de sol, d'un sol que és el símbol del poble sense que ningú sàpiga exactament per què.

>> *Campanar de Sant Feliu, de Celrà.*

>> Un grup de nois travessant davant de l'Escola L'Aulet.

>> Pep Vila, estudiós de la literatura popular i el teatre, al local d'intercanvi de llibres de Connexió Papyrus.

>> David Planas, l'alcalde, a la porta del polvorí de l'antic camp d'aviació.

>> Carrer de la Fàbrica.

El campanar de l'església de Sant Felu s'alça sense discussió per sobre dels teulats de les cases del poble i el so de les seves dues campanes es deixa sentir d'un costat a l'altre. Potser només les dues xemeneies de la Pagans li'n poden discutir la preeminència, i, més enllà, alguns edificis construïts a la vora de la carretera. A l'altre costat d'aquesta carretera i del polígon, es pot resseguir encara el contorn d'allò que fou, durant la guerra, un camp d'aviació de la República, del qual encara es conserven els refugis i el polvorí.

Per la part de dalt del poble s'aixeca la torre Desvern, una torre romànica amb finestral trifori del mateix estil, els capitells del qual s'atribueixen a Arnau Gatell, de l'escola de Girona; les ruïnes recuperades del castell de Palagret i el casalot

fortificat que han posseït al llarg dels segles els Aguiló, els Escala i els Foixà.

La vida cívica de Celrà es mou al voltant de l'antiga fàbrica Pagans, un conjunt fabril d'extractes tànnics d'origen vegetal per adobar pells que va estar actiu durant més de setanta anys i que va ser cedit a l'Ajuntament a finals dels anys vuitanta. Un cop rehabilitats els diferents espais, han estat ocupats per la biblioteca; tallers de ceràmica, escultura, pintura i informàtica; per un servei de bar i restaurant; per l'Ajuntament del poble i per una entitat que es dedica a donar una altra vida a llibres descartats per les biblioteques.

Poca gent a Celrà sap que un germà del fundador de la fàbrica va ser Llorenç Pagans i Julià, cantant, organista i guitarrista, que va fer fortuna al París

del modernisme. Pagans tocava la guitarra i Paganini el violí, però Baudelaire deia que Pagans tocava millor la guitarra que Paganini el violí. Va ser retratat diverses vegades per Edgar Degas, i un d'aquests retrats és al Museu d'Orsay, juntament amb la *Classe de dansa* del mateix artista.

És curiós que Celrà ara també destaquí com a nucli creatiu de dansa, perquè Pep Ramis i Maria Muñoz, els fundadors de la companyia de dansa Mal Pelo, el 2001 hi van posar en marxa el projecte L'Animal a l'Esquena, un espai per a la creació i la formació que pretén afavorir l'intercanvi d'idees i aproximacions al treball des del cos i el moviment. Celrà, de Pagans a Paganini i del Gironès a l'Empordà: sobre el Ter dansa la llum de la vida.

>> Un grup de dansa assajant a L'Animal a l'Esquena.

>> Camp de gira-sols a la Llera, amb Medinyà al fons, ja a l'altre costat del Ter.